

Усе багатство Бога — наша спадщина

ЯКУБ ГОНЦЯЖ

30 КВІТНЯ 2025

У книжці «Слова про молитву» («Кайрос», 2023) Якуб Гонцяж ОР розмірковує, зокрема, про наслідки Христового воскресіння — як для кожної окремої людини, так і для людської спільноти загалом.

Фердинанд дю Піґодо, «Нічна процесія в Сен-Поль-де-Ліоні», близько 1900 року

Хто я?

Одним із останніх етапів підготовки дорослих до хрещення в перші віки християнства було врочисте вручення їм тексту молитви «Отче наш». І сьогодні в Римо-Католицькій Церкві це відбувається після багатьох місяців слухання Слова Божого та молитви, у сам день хрещення або напередодні. Тобто вперше слова Господньої молитви неофіт промовляє аж після свого хрещення.

Цей літургійний обряд має надзвичайно важливий богословський зміст. Людина здатна звертатися до Бога як до Батька після переміни, яка стається в таїнстві. Силою смерті й воскресіння Ісуса охрещений умирає для свого первородного гріха й особистих гріхів і входить у життя благодаті, у життя самого Бога. Він отримує дар Святого Духа, який робить його спроможним називати Бога Отцем. Він стає дійсною, хоч і всиновленою, дитиною Бога і тому разом з Ісусом може говорити до Бога «Авва» — «Тату». Раніше, тобто в стані гріха, проголошення молитви Ісуса могло би бути зверненням до батька всякого гріха, а отже, до диявола.

Зазвичай, роздумуючи над молитвою «Отче наш», ми звертаємо нашу увагу на Того, до Кого молимося. Іноді аналізуємо зміст окремих прохань. Рідше помічаємо того, хто цю молитву промовляє, тобто самих себе. Що, отже, молитва «Отче наш» говорить нам про нас самих?

Апостол Павло не раз нагадує, що здатність у Святому Дусі звертатися до Бога «Отче» означає, що ми є синами Бога. Коли Ісус, навчаючи в Єрусалимському храмі, назвався Сином Божим, слухачі взяли в руки каміння та хотіли вбити Його за богохульство. Адже в їхніх очах той, хто називав себе Сином Божим, ставив себе нарівні з Богом, і цього вони не могли стерпіти.

Як християни — а отже, люди, які отримали Духа Ісуса Христа, — ми запрошені розпочати думати про себе самих та одне про одного з великою шаную. Не тому, що маємо щось самі собою, а тому, що отримали благодать усиновлення через Бога. Хто називає себе сином Божим, робиться рівним Богові. Якби хтось сам пробував це чинити, згрішив би гординою. Та якщо він у покорі прийме дар усиновлення, то царюватиме з Ісусом.

У Старому й Новому Завітах часто трапляється, що якась особа представлена також іменем свого батька або й дідуся. Євангелісти Матей і Лука подають довгий родовід Ісуса з переліком кількадесяти імен предків. Навіщо це? Задля заспокоєння цікавості? Щоб відрізнити одного Василя Ковальчука від десятка інших, які так само зветься в селі? Скоріше ні. Мета полягає в тому, щоби показати пов'язану з походженням гідність людини. Матей підкреслює, що Ісус

походив із роду Авраама, батька вибраного народу, і з роду Давида, царя ізраїльського. Лука засвідчує, що родовід Ісуса розпочинається із самого Адама, «сина Бога» (Лк 3, 38), указуючи таким чином на універсальність місії Ісуса, що стосується всіх людей, які походять від Адама, а також – на початок нового людства, яке народжується з нового Адама, правдивого Сина Божого.

Що це може означати для кожного християнина? Річ у тім, що ми, представляючись комусь, можемо без тіні сумніву й цілком правдиво сказати про себе — наприклад — «Яків, син Бога». А якщо колись забудемо, хто ми, то можемо звернутися до слів Господньої молитви і пригадати свою ідентичність. Якщо хтось нас трактує з погордою та намагається принизити, маємо підстави сказати собі: «Я – син Божий». Коли хтось хоче нас використати чи забрати нашу свободу, нашим спасінням перш за все буде пам'ять про дар, отриманий у хрещенні: «Мій Тато — Бог». Це означає також, що ми ніколи не будемо сиротами, бо наш Отець вічний. Ба більше, усе багатство безконечного Бога — наша спадщина. Частково ми долучені до неї вже зараз, а вповні радітимемо з неї у вічності.

«Тому ти вже не раб, а син; а коли син, то спадкоємець завдяки Богові» (Гал 4, 7).

Стіна впала

Апостол Павло, звертаючись до своїх адресатів, найчастіше називає їх братами або святыми. Якщо зважити на виховання Павла, така термінологія може дивувати. Він-бо з дитинства знав, що лише Ізраїль є вибраним народом, освяченим Божим улюбленцем, а представники решти народів – люди нечисті, з якими не можна навіть сісти за стіл. Знав, що його брати – це тільки інші євреї, які визнають віру в Єдиного Бога. Із ними Павло до кінця життя відчував такий тісний зв'язок, що погодився б навіть бути відлученим від Ісуса, аби лише його брати здобули спасіння (див. Рим 9). Але той самий Павло звертається словами «святі» та «брати» до незнайомих людей, які розсіяні по всьому світу, належать до різних народів і говорять різними мовами, до учнів, які походять із поганських релігій. Як же сильно Христове Євангеліє мусило торкнутися Павла, захопити та змінити його мислення, щоб він міг покинути винесені з рідного дому стандарти й зовсім по-іншому — по-Божому — поглянути на довколишніх людей.

Павло відкрив, що одним із наслідків смерті Ісуса на хресті було руйнування стіни між двома «видами» людей — євреями й поганами (пор. Еф 2, 14). Ба більше, не лише впала стіна ворожості, а й відбулося єднання у Христі всіх, хто в Нього вірить. Павло часто порівнює всіх охрещених із членами одного Христового тіла: кожен має власну роль, але всі необхідні й ніхто

не може нікому сказати, що Бог його не потребує. Тільки в єдності з Ісусом людина може справді жити і творити спільноту Церкви. У ній не важливі національність, мова, соціальна позиція чи стать. Єдине, що має значення, — це належність Христові, у Якому одні для других стаємо братами попри людські поділи, що існують і нині.

Із цього можна зробити щонайменше три висновки. По-перше, під впливом любові Ісуса, Якого видали на смерть, стіна ворожнечі впала. Тому кожен, хто хрещенням був занурений у смерть і воскресіння Христа, став для мене братом чи сестрою — незалежно від національної, мовної, територіальної чи церковної належності. Для мене, вірянина, уже нема жодних перешкод у стосунках із тими, хто вірить в Ісуса. Можу подати іншому руку та спільно молитися словами молитви «Отче наш», зарезервованої для Його братів і сестер.

По-друге, прагнення ідентифікувати будь-які спільноти християн із конкретно визначеними народом чи мовою — що призводить до відділення від інших і визначення своїх канонічних теренів – свідчить про глибоке нерозуміння Ісусового наміру, щоб усі були одно. Від того, що інша людина молиться «Отче наш» іншою мовою чи в іншій, ніж моя, спільноті, вона не перестає бути моїм братом.

Зрештою, якщо мені важко в котромусь християнині визнати брата і прийняти його та служити йому з любов'ю, то в моїх стосунках із Ісусом є велика проблема. Правда Євангелія ще не торкнулася мене й не змінила мого серця, якщо думки, винесені з дитинства або набуті протягом життя, важливіші за слова Господа. На щастя, навернення завжди можливе. Стіна ворожнечі й упередження, яку я побудував у серці, може розвалитися в будь-який момент під впливом сили Святого Духа.

ЯКУБ ГОНЦЯЖ

30 КВІТНЯ 2025

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in </home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php> on line **284**